

ERDEM GÜNDEM

ERDEM KOLEJİ GAZETE VE DERGİ YAZILARI SEÇKİSİ

YIL: 3 SAYI: 37

RUH MAYASINI TUTTURAN ADAM: NECİP FAZIL

Mayıs ayı Üstad Necip Fazıl'ın hem dünyaya geliş, hem de dünyaya veda ediş ayı. 26 Mayıs 1904'te, Perşembe günü sabaha karşı, İstanbul'da büyük bir konakta doğdu. Ve 25 Mayıs 1983'te, 79 yaşında, yatağında doğrulup, ela gözlerini pencereden dışarıya, derin karanlığa dikti; dudaklarını hafifçe kıpırdatarak, "Demek böyle ölünmüş!.." diyerek hayata gözlerini kapadı. 26 Mayıs 1983'de, Perşembe günü, Eyüp sırtlarında, Kaşgari dergâhına yakın bir yerde toprağa verildi.

"Son gün olmasın dostum, çelengim, top arabam, Alıp beni götürsün, tam dört inanmış adam."

Diye vasiyet etmişti, ama cenazesine binler katıldı, onun için hayır duada bulundu.

Bir köşe yazısında Üstad'ı anlatmak elbette mümkün değildir. En karanlık bir dönemde, ciğerinden kalemine kan çekerek ve her türlü çileye göğüs gererek, bu milletin köklerinin kurumaması için bir ömrü feda etti. O, bir din adamı değildi; ama dininin adamıydı. Yaşantısındaki bütün zaaflarına rağmen, inancında gözü kara ve tavizsiz bir mücadele insanıydı.

Şairdi; Mutlak Hakikat arayıcısıydı. Mutlak Hakikat Allah'tı. "Dinin olmadığı yerde hiçbir şey yoktur; yokluk bile yok... Şiir ve sanatsa hiç yok."tu onun için. Bela mimarının seçtiği arsada, tılsımlı bir kütüğün inleyişini çok içten duyardı.

Bir beyaz hayaletin upuzun çarşafında, renklerin veda cümbüşü içini titretirdi. Dipsiz maviliğin esrarında, söylenmedik cümlelerin hasretini hep çekti. Tarihin çırkık sesinden uyandığında, günahkâr ölümlerin kezzap yüklü nefesini hissederek, "Ne yaptınız mukaddes emaneti?" diye nara atmasını ve hesap sormasını bildi.

"Giden İslâm'dı, gelense hiç!" diyerek, yeni kutsalları hiçliğe mahkûm etti.

Benlik madeni olan nefesini, yokluk akrebi ısırıldığında, kaderi, beyaz kâğıda sütle yazılmış yazı olarak okudu ve aklını bilmece salıncağı şeklinde salladı durdu.

Kimsesiz bir sokak ortasında, kaldırımların emzirdiği bir çocuk olarak külünün rüyasını gördü. Her dem sükût gibi münzevi ve çılgılık gibi hür yaşamasını bildi. Vicdan azabının babası olarak, varlığın nabzını tuttu. Komşuya hatır soran sıra sıra terliklerin dizilişinde, medeniyetimizin izlerini gördü ve bir ömür onun ardından koştu, gençliği mayaladı.

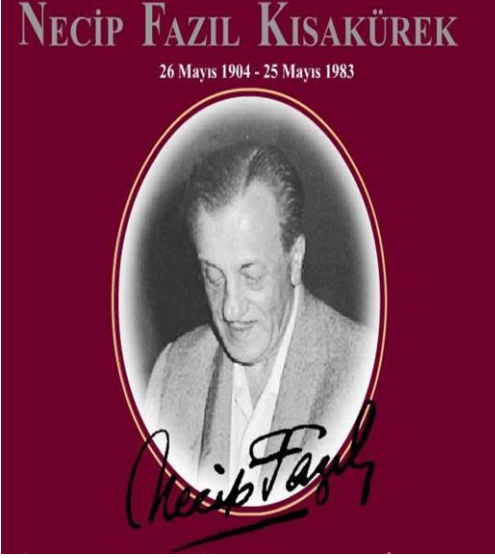
Göklerin kamçısıyla yediği dayaklar ona ölümsüzlük şevki verdi. Gaibi kurcalayan çilingir gibi, gölgeler ülkesinde mavera yurdunun haritasını çizdi. Yalanın bile yanıldığı bir zamanda o, Hakikat'in, ölüm pahasına ardına düştü ve varlık nurunu zamanımıza kadar yansıttı. Bulutta şaha kalkmış kır ata binerek, iki yıldız arası göğe asılı hamakta uyuyan Anadolu gençliğini uyandırdı ve ona ölümü öldüren silahı vererek, edep bestecisi olarak onu toprağa indirdi. Bugün duyduğumuz güzel nağmeler hep onun eserleridir. O, mayın tarlasına düşmüş, beyni kanayan bir soylu kafa idi. Ötelerden haber veren bestelerle, güneşin kapkara zarını delerek, nur mayasını, kendinden sonra gelecek olan nesillerin önüne koydu. Yalancı şehrin gözbebeğinde oturmak yerine, cemiyetin rahminde varlık sancısı çekerek doğdu ve dağılık sesleri topladı. "Yaşamak zor, ölmek zor, erişmekse zor mu zor, büsbütün paydos!" diyerek bir kul duyarlığıyla dünyamızdan ayrıldı.

"Gözlerim müebbet / Gün gelir elbette..."

Gelir, Melek nöbette / Safa geldi, hoş geldi!.."

Ölüme "hoş geldin." diyebilmek ruh aydınlığı ister. Hayatlarında zift toplayanların son nefeslerinde bunu diyebilmeleri mümkün mü?

O da her fani gibi göçtü gitti aramızdan; yüzün üzerinde eser ve güzel sesler bırakarak. Baki olan sadece Allah!..

ATAMIZ FATİH SULTAN MEHMET HAN "Bir gece ansızın gelir krallığınızı İmparatorluğuma katarım!" diyerek Doğu'nun ve Batı'nın imparatoru olma unvanını hak eden dedemiz, atamız Fatih Sultan Mehmed Han. Devamı, sayfa 2' de...

FUZULİNİN DİLİNDEN LEYLA İLE MECNUN...

Konusu bir Arap efsanesidir. "Beni Amir kabilesinden Kays ile Leyla daha okulda iken birbirlerini severler." Devamı, sayfa 3' te...

CEVDET PAŞA VE MECELLE

Kısa adı MECELLE olan Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye isimli eserin mimarı Ahmed Cevdet Paşa, 25 Mayıs 1895'te Hakk'ın rahmetine kavuştu. Devamı, sayfa 4' te...

ŞARKISI, ŞİİRİ, UZAK VE YAKIN TARİHİMİZİ OLUŞTURAN YAŞANMIŞLIKLARI İLE İSTANBUL BİR TÜRK KENTİDİR

Bu kenti bize armağan eden Fatih Sultan Mehmet'e ve onun askerlerine olan minnet borcumuzu ödeyemeyiz. Devamı, sayfa 5' te...

NASA-SpaceX İşbirliğiyle Astronotlar Yeniden ABD'den Uzaya Gönderiliyor

İnsanın Dünya'yı uzaydan görme macerası 1961'de Yuri Gagarin'le başladı. Devamı, sayfa 6' da...

'KARA KİTAP'IN ANATOMİSİ

Bilindiği gibi Türkiye'de postmodern edebiyatın en iddialı ve popüler romanı, Orhan Pamuk'un "Kara Kitap"ıdır. Devamı, sayfa 7' de...

KOKULAR, RİVERA VE MAUDİE

Mayısın sona ermesine az bir zaman kaldı. Haftaya, resmi olarak hem yaza hem de 'kokuların ayı' diyebileceğimiz hazirana merhaba diyeceğiz. Devamı, sayfa 8' de...

Haber 7/ D. Ali Tasçı-25.04.20

ATAMIZ FATİH SULTAN MEHMET HAN

İki imparatorluk, dört krallık ve on bir prensliğe son veren genç bir hükümdar. 74 imparator tarafından savunulan, dünyanın ilk Hristiyan şehri muhteşem Konstantinopolis'in tartışmasız en kudretli fatihi. Molla Hüsrev, Molla Gürani ve Akşemseddin gibi hocaların ellerinde yetişen, Arapça, Farsça, Latince ve Yunanca kitaplardan oluşan özel bir kütüphane edinen, ilmi tartışmalara giren, soru soran, üreten, okuyan, araştıran bir entelektüel.

"Bir gece ansızın gelir krallığınızı İmparatorluğuma katarım!" diyerek Doğu'nun ve Batı'nın imparatoru olma unvanını hak eden dedemiz, atamız Fatih Sultan Mehmed Han.

"Doğu da Batı da Allah'ındır" diyen bir cihan hükümdarı. Sultan-i İklım-i Rum, Kayser ve Basileus.

"İkinci Mehmed, Kirus'tan da Büyük İskender'den de Sezar'dan da büyüktür" diyorlardı. Hatta tek cümle ile söylenecek olursa; o, gelmiş geçmiş bütün hükümdarlardan üstündür.

İşte Batı, bu büyük hükümdarın öldüğünü öğrendiğinde, "La Grande Aquite e morta!" diyerek haykırmıştı. (Büyük kartal öldü) Sonra Batı yakasında çanlar çalınmaya başlandı, top atışları yapıldı, fener alayları düzenlendi.

Çünkü fethin ilk günü, onlar için dünyanın son günüydü. Öyle ki Ayasofya'da okunan o ilk ezan sesi hala kulaklarından gitmiyor.

"Ey dünyanın dört tarafının merkezindeki kent! Ey tüm Hristiyanlığın gururu! Yerin göğün mabediysin sen! Şimdi acının ve sefaletin prensi Yaremya gibi ağlıyorum! Ey güneş artık sonsuz ışığını karart ve sen ey toprak..." diyerek ağıtlar yakılmıştı o gün. Çünkü o gün Bizans düşmedi. Düşen, Yeni Roma İmparatorluğu'nun ta kendisi idi. Ayasofya'nın büyük kilise oluşu ve Hristiyanlığın en değerli eşyalarının İstanbul'da saklanması yeni bin yıllık Roma İmparatorluğu'nun orada tesis edileceğine dair alametlerdi.

İşte elden giden buydu. O gün tarihin en büyük şokunu yaşadılar.

Atamız Mehmed Han, o günden itibaren onların hafızasına ikinci Lusifer, tiran, cehennemin çocuğu, yedi kafalı kırmızı ejderha vs. olarak anıldı. Hala öyledir. Bugün bile kim Fatih'in ülküsüne sahip çıkacak olsa ona da Deccal, Yezid derler.

Fetihten sonra büyük bir kin ve nefret beslediler. Papa II. Pius Türklerin dünyanın en aşağılık en rezil-rüsva, cahil ve katil bir millet olduğunu söylüyordu mesela! Hala öyle görürler.

Sonra bu nefret İttihat ve Terakki marifetiyle, modernleşme kisvesi altında bu topraklara aşılandı. Öyle ki bu ülkenin okullarında Yurttaşlık ve Vatandaşlık Bilgisi gibi ders kitaplarında Osmanlı nefreti işlenmeye başlandı.

Ders kitaplarına; "Türkiye eskiden yalnız, kendi menfaatlerini düşünen, halka fenalıktan mazarrattan başka hiçbir faydası dokunmayan padişahların fena idaresi altındaydı" yazıldı.

Daha da ileri gidip; "Eskiden milletimizin başında padişah denilen adamlar vardı. Bunlar milleti düşünmezler, hep kendi zevklerini düşünürler ve halkı bir esir sürüsü sayarlardı" dediler.

Batı, Türklerin geçmişinden, İstanbul'dan, Kudüs'ten, Fatih'ten, Selahaddin Eyyubi'den nasıl nefret ettiyse bize de öyle nefret ettirdi. Hatta geçmişinden ne kadar nefret edersen o kadar iyi vatandaş sayılıyordun.

Oysa dedemiz Fatih, İstanbul merkezli bir cihan imparatorluğu tasavvur ediyordu. Bugün gençlerimize onun sadece gemileri karadan yürütmesini anlatıyor ve bol bol hamaset yapıyoruz. İstanbul'u nasıl fethettiğini değil niçin fethettiğini bir türlü idrak edemedik.

Nurettin Topçu, "Fatih'in ruhunu kaybettik, onu tekrar bulmak zorundayız" derken bunu kastediyordu.

Çünkü İstanbul demek, gözü Ayasofya'mızda, vatan topraklarında olan sömürgeci Batı zihniyetinin karşısında tarih demek, Fatih demek, istiklal demek, istikbal demek, İslam demektir.

Yıllardır söylerim, bugün eğitimin her kademesinde 'Büyük Türkiye' ideali işlenmelidir. Çocuklarımız bu vizyon, düşünce ve şuurla yetişmelidir. Çünkü bu aynı zamanda atamız Fatih Sultan Mehmed'in de idealiydi.

Çünkü atamız devletini bir dünya imparatorluğu yapmak istiyordu.

Neden günümüz gençlerinde bu duygu ve şevk oluşmuyor? Eğitim sistemi neden tarihe mesafeli? Çocuklarımız neden İstanbul'u, Halep'i, Bağdat'ı, Kudüs'ü idrak edemiyor? İşte asıl meselemiz bu.

Milat Gazetesi/ Ufuk Çoşkun-28.05.20

FUZULİNİN DİLİNDEN LEYLA İLE MECNUN...

Konusu bir Arap efsanesidir. "**Beni Amir kabilesinden Kays ile Leyla daha okulda iken birbirlerini severler.**"

Leyla'nın annesi bunu duyunca kızını okuldan alır. Sevgilisini göremez olan Kays çöllere düşer. Mecnun diye anılmaya başlar. Kays'ın babası, oğlunu bu durumdan kurtarmak için Leyla'yı isterse de Mecnun '**deli, çılgın**' oldu diye Leyla'yı vermezler. Leyla evden kaçarak, Mecnun'u çölde bulur. Halbuki o, çölde âhular, ceylanlar ve kuşlarla arkadaşlık etmektedir ve mecâzî aşktan ilâhî aşka yükselmiştir. Bu sebeple Leylâ'yı tanımaz. Babası Mecnûn'u iyileşmesi için Kâbe'ye götürür. Duâların kabul olduğu bu yerde Mecnûn, kendisindeki aşkını daha da arttırması için Allahü Tealâya duâ eder:

"Ya Rab belâ-yı aşk ile kıl âşinâ beni

Bir dem belâ-yı aşkdan etme cüdâ beni."

Duâsı neticesi aşkı daha da çoğalır ve bütün vaktini çöllerde geçirmeye başlar. Diğer tarafta ise Leylâ da aşk ıstırapı içindedir.

Bir zaman sonra âilesi, Leylâ'yı İbn-i Selâm isimli zengin ve itibârlı birine verir. Ancak, Leylâ kendisini bir perinin sevdiğini ve eğer kendisine dokunursa ikisinin de mahvolacağını söyleyerek İbn-i Selâm'ı kendinden uzak tutmayı başarır.

Mecnûn, çölde, Leylâ'nın evlendiğini arkadaşı Zeyd'den işitince çok üzülür. Leylâ'ya acı bir sitem mektubu gönderir. Leylâ da durumunu bir mektupla Mecnûn'a anlatır. Kendisini anlamadığından dolayı o da sitem eder.

Bir müddet sonra Mecnûn'un âhı tutarak İbn-i Selâm ölür. Leylâ baba evine döner. Bir çok tereddütten sonra her şeyi göze alarak, Mecnûn'u çölde aramaya başlar. Fakat Mecnûn, dünyadan elini eteğini çekmiş ilâhî aşk yüzünden Leylâ'nın maddî varlığını unutmuştur. Leylâ, çölde Mecnûn'u bulduğu hâlde, Mecnûn onu tanımaz.

"Derler ki.. Leyla ile Mecnun birbirlerinden ayrı düştükten sonra sonra Mecnun çöllere düşmüş Leyla'sını bulmak için aylarca çöllerde sersefil olmuş."

Leyla'da onu bulmak için çöllere koyulmuş birkaç ay sonra karşılaşmışlar, Leyla hemen koşmuş, sarılmış mecnununa..

Mecnun ben geldim, kavuştuk işte..

Mecnun hiç tepki vermemiş sonra :

'Sen kimsin' demiş.

Leyla şaşırmış.

'Nasıl tanımazsın beni?' Benim LEYLA, demiş.

Mecnun bomboş gözlerle bakmış ona..

"Peki sen Leyla isen, benim içimi yakan, ruhumu kavuran Leyla kim? "

Leylâ onun erdiğini anlarsa da yine onsuz yaşayamaz. Hastalanıp yataklara düşer. Kısa zaman sonra da ölür. Mecnûn, Leylâ'nın ölüm haberini öğrenir. Gelip mezarını kucaklar, ağlayıp inler; "**Ya**

Rab manâ cism ü cân gerekmez Cânânsuz cihân gerekmez."Der, kabri kucaklayarak ölür.

Bir müddet sonra Mecnûn'un sâdık arkadaşı Zeyd rüyasında, Cennet bahçelerinde birbiriyle buluşmuş iki mesut sevgili görür. Bunlar kimdir? diye sorunca, derler ki:

"Bunlar Mecnûn ile onun vefalı sevgilisi Leylâ'dır. Aşk yoluna girip temiz öldükleri, aşklarını dünya hevesleriyle kirletmedikleri için burada buluştular."

Rabbim! Aşk belasıyla beni tanıştır Beni bir an bile olsa; aşk belasından ayırma!

Dertlilerden yardımını uzak tutma.

Yani beni daha çok belalara müptela eyle!

Ben var oldukça, beladan, isteğimi uzaklaştırma!

Ben belayı isterim, çünkü bela da beni ister.

Sevgi belasıyla ağırbaşlılığımı gevşetme!

Ta ki dostlar beni kınayıp vefasız demesinler!

Gidip geldikçe, sevgilimin güzelliğini arttır,

Sevgilimin derdine beni daha çok mübtela et.

Ben nerede, mevki ve itibar kazanma nerede?

Bana yoksulluk ve yokluk ulaşma kabiliyeti ver

Senden ayrıken, bedenimi öyle zayıf kıl ki,

Bahar yeli beni sana kavuştursun.

Fuzûlî'nin nasibi gibi beni gururlandırıp,

Ey Rabbim, asla beni bana bağlı kılma!

Sonunda yar, ağlayıp inlememize acıdı ve

Bugün hüznler evimize ayak bastı.

Gözyaşı yağmurum, demek, öyle tesir etti ki,

Gül bahçemizde taze bir gül dalı düşürdü.

Ah ateşinin bizi yaktığı,

Ayrılık gecesini aydınlatan meş' aleden bellidir.

Eğer ağlayan gözümüzde uyku olsaydı,

Bu kavuşma uyku halinde görülen bir rüya demek mümkün olurdu.

Gördüğümüz bir hayal mi?

Yoksa sevgilinin yanımıza geleceği aklımıza bile gelmezdi.

Ey can ve gönül! Sevgili, misafirimiz oldu!

Neyimiz varsa, misafirimizin ayaklarına dökelim.

Ey Fuzûlî! Sevgilinin kasdı, canımızı almakmış.

Gel.. Güzel uğruna can vermeyi kendimize bir borç bilelim.

(Fuzûlî'nin 1535'te yazdığı Leylâ ve Mecnûn adlı mesnevisi.)

Ortadoğu Gazetesi/ İhsan Muslu- 25.05.20

CEVDET PAŞA VE MECELLE (GÜNÜN TARİHİ: 25 Mayıs 1895)

Kısa adı MECELLE olan Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye isimli eserin mimarı Ahmed Cevdet Paşa, 25 Mayıs 1895'te Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Mezarı Fatih Camii haziresinde bulunan bu müstesnâ zâtın, dünya hukuk tarihine geçen Mecelle gibi müstesnâ sayılabilecek daha başka eserleri de var. Onların bir kısmını aşağıda zikretmeye çalışalım. Şimdi, Cevdet Paşa ve eserlerini biraz daha yakından tanımaya ardından, Osmanlı tarihinin en hacimli hukuk projesi olan Mecellenin mâna ve muhtevasına dair bilgileri takdim edelim.

1822 Lofça (Bulgaristan) doğumlu olan Cevdet Paşa, Osmanlı medeniyetinin yetiştirmiş olduğu büyük âlim, tarihçi, hukukçu ve aynı zamanda ileri görüşlü devlet adamlarından biridir.

Muhtelif konulara dair pek çok eser telif etmiş olmakla beraber, en çok bilinen, "Mecelle"nin yanı sıra 12 ciltlik "Tarih-i Cevdet" ve yine 12 bölümlük "Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ" isimli eserleridir.

Bugünkü ifade ile, İslâm Tarihi, Dört Büyük Halife Dönemi ve Peygamberler Tarihi mâna ve muhtevsındaki eserleri dikkate alındığında, Cevdet Paşanın adeta bütün dünya ve insanlık tarihini içine alan eserler telif ettiğini söylemek mümkün.

Ne var ki, burada bir köşe yazısında onun tarihçe-i hayatından ve muhtelif eserlerinden genişçe söz etmek mümkün olmaz. Bu sebeple, onun bir heyet ile birlikte "İslâm Fıkhı"na dayalı olarak vücuda getirmiş olduğu Mecelle üzerinde bir miktar daha durarak nihayet verelim.

Evet, bir "kânunlar mecmuası" mânâ ve mahiyetin taşıyan Mecellenin tam ismi, başta da ifade ettiğimiz gibi "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye"dir.

Osmanlı ve belki de dünya tarihinin en ciddî ve en hacimli olmasının yanı sıra, gerçekte en veciz bir hukuk manzumesi olan eserin adıdır, Mecelle.

Bu harikulade eserin hazırlanması için, 1868'de büyük âlim Cevdet Paşa'nın başkanlığında bir ilmi heyet teşkil edildi. Bu heyet, yaklaşık 10 yıl müddetle çalışarak, ortaya işte böylesine muazzam bir eser koydu.

Dolayısıyla, 1878'e kadar ancak tamamlanabilen ve bilâhare bazı şerhlerle zenginleştirilen bu büyük hukuk mecmuası, "Mukaddime" kısmı hariç olmak üzere 16 bölümden müteşekkil olup tamamı 1851 maddeyi ihtiva ediyor.

İslâm hukukuna ters düşmeyecek şekilde hazırlanan Mecellenin, özellikle şu temel meseleler hakkında sağlam hukukî ölçüleri ihdas ettiği rahatlıkla söylenebilir: Şirket, vekâlet, kefalet, ticaret, emanet, mülkiyet, içtihat, sulh, ibrâ, kira akdi, karz (borç),

kâr, zarar, icâre, havale, rehin, hibe, teberru, gasp, itlâf, ikrah, beyyinât (delil, ispat), kaza, zaruret, örf-adet, nikâh, vasiyet, vesaire...

Yaklaşık 50 sene müddetle yürürlükte kalan ve bilhassa "medenî hukuk" sahasında esas alınarak onunla amel edilen Mecellenin Mukaddimesinde, umumî hükümlere ve kaidelere dair olmak üzere ayrıca 100 ana madde yer alır. Bu 100 maddelik kısım "Mecellenin Küllî Kaideleri" olup, günümüz tabiriyle "Genel Prensipler"i ihtiva etmektedir. İşte, o yüz maddelik "Mecellenin Küllî Kâideleri"nden meşhûr olmuş ve halen de sosyo-kültürel hayatta etkisini hissettiren maddelerden birkaçı:

Beraat-ı zimmet asıldır.

Def-i mefâsid celb-i menâfi'den evlâdır.

Ehven-i şerreyn ihtiyar olunur.

Tevehhüme i'tibâr yoktur.

Alması memnu' olan şeyin vermesi dahi memnu' olur.

Kelâmda asıl olan mânâ-yı hakikîdir.

Zarûretler, memnu' olan şeyleri mübâh kılar.

Mâni zâil oldukda, memnu' avdet eder.

Hatâsı zâhir olan zanna itibar yoktur.

Kişi kendi ikrarıyla muaheze olunur.

4 Ekim 1926'ya kadar az-çok tatbik edilmeye çalışılan Mecellenin hükümleri, bu tarihten sonra resmen geçersiz sayılarak, olduğu gibi tercüme edilen "İsviçre Medenî Kânunu", tamamen uyduruk olan "Türk Medenî Kânunu" ismiyle tatbik sahasına konuldu.

Ne var ki, Mecellenin mâna hükümleri, bu milletin ruhunda, vicdanında gayr-ı resmî de olsa yaşamaya devam ediyor

Yeni Asya Gazetesi/ M. Latif Salihoğlu- 25.05.20

AKILLI CEP TELEFONLARI GELİNCEYE KADAR TELLİ TELEFONLARDAN ÇOK ÇEKTİK

Çağdaş uygarlığın insanlığa getirdiği kolaylıklara hemen alışveriş ediyoruz. Bunlara en iyi örnek telefon değil mi? Telli telefonlarla yüz yılı aşkın haşır neşir olmuşken, akıllı cep telefonlarına birkaç yılda kapılıp gittik. Şimdi sokağa çıkmanın koronavirüs salgınına kurban edildiği bu bayramda, büyükler küçüklerle görüntülü konuşarak hem bayramın gereklerini yerine getiriyor hem de bayram bahşisi vermekten kaçınıbiliyorlar.

Bakan bağıncınca...

1950'lere dayanan yıllarda Türk-Amerikan İttifakı'nın gereği olarak Ankara'ya gelen bir Amerikalı uzman, bir bakanın özel kalem müdürünün odasında sıranın kendisine gelmesini bekliyormuş. Derken içeriden bakanın bağırması duyulmuş. Amerikalı uzman özel kalem müdürüne "Bakan neden bağıyor" diye sormuş. Özel kalem müdürü "Bakan İstanbul'la görüşüyor" diye cevap verince Amerikalı şaşırılmış, "Bakan neden telefonla görüşüyor" demiş.

Açılsın diye üflerdik

Eskiden şehirler arası telefonla konuşmak öyleydi. Babam bazen telefonun ağızlığına şiddetle üfler ve böylece hatların açılacağını ümit ederdi. Bugün ise böyle bir sorunumuz yok artık. Tek sorunumuz koronavirüs salgınının getirdiği yasaklar ve sınırlamalar şimdi. Onlar da sadece 65 yaşından büyük ve 20 yaşından küçük olanları ilgilendiriyor. Akıllı olan da 65 yaşına hiç gelmiyor zaten.

İnternete şükür

Bereket ki internet var yeni dünyamızda... Böylece görüldüğü gibi gazeteler yayınlanmasalar bile siz okurlarla yine buluşabiliyoruz internet sayesinde. Evet... Bol internetli ve az salgınlı nice bayramlara...

Sabah Gazetesi/ Mehmet Barlas- 25.05.20

ŞARKISI, ŞİİRİ, UZAK VE YAKIN TARİHİMİZİ OLUŞTURAN YAŞANMIŞLIKLARI İLE İSTANBUL BİR TÜRK KENTİDİR

Şarkısı, şiiri, uzak ve yakın tarihimizi oluşturan yaşanmışlıkları ile İstanbul, Türk kimliğinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu kenti bize armağan eden Fatih Sultan Mehmet'e ve onun askerlerine olan minnet borcumuzu ödeyemeyiz.

Türk İstanbul

İstanbul'suz bir Türkiye ve Türklük düşünebilir misiniz? Tarih boyunca bunu hayal edenler çok olmuştur. Örneğin 19'uncu yüzyıl İngiliz siyasetinin başaktörlerinden Gladstone, İstanbul'daki Türkleri Asya'ya geri göndermek gibi bir hayali seslendirmiştir. 1. Dünya Savaşı sonunda İstanbul'u işgal edenlerin bu kenti bize terk etmek gibi bir niyetleri pek yoktu. Mustafa Kemal'in önderliğindeki Kurtuluş Savaşı zaferi, İstanbul'u yeniden bir Türk kenti yapmıştır.

Osmanlı başkenti

İstanbul'un fethinin 567. yıldönümünde tarihi ve bugünü yeniden değerlendirmek fırsatı bulduk. Bursa ile Edirne arasındaki yeni Osmanlı Başkenti İstanbul'un bizim için taşıdığı anlamın çapını önemsememek mümkün değildir. Bugün 15 milyonu aşkın Türk vatandaşının yaşadığı bu kent, sanki tarihin bizlere bir armağanıdır. Her semtinin bizlere şiirsel anlamları hatırlattığı, Boğaz'ı, Körfez'i, Çamlıca'sı, Heybeli'si ile şarkıları renklendirdiği bu kentin bulunmadığı bir Türkiye haritası düşünebilir misiniz?

Tarih ve bugün

İstanbul bugünün siyasetinin ipuçlarını da tarihinde saklar. Kazan kaldırımlar, muhalefet ediyoruz diyerek ayaklanma düzenleyenler İstanbul'da da vardır. En çarpıcı muhalif örneği de, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesine karşı olan Sadrazam Çandarlı Halil Paşa değil midir? Kısacası artık İstanbul bizim genlerimizde bile var. Fatih Sultan Mehmet'e minnettarlığımızı ne kadar tekrarlasak azdır.

Hürriyet Gazetesi/ Mehmet barlas-30.05.20

NASA-SpaceX İşbirliğiyle Astronotlar Yeniden ABD'den Uzaya Gönderiliyor

İnsanın Dünya'yı uzaydan görme macerası 1961'de Yuri Gagarin'le başladı. Şimdiye kadar 566 kişi Dünya'yı uzaydan görme şansını yakaladı. Soğuk Savaş'la birlikte ortaya çıkan "**uzay yarışı**"nda Sovyetler Birliği ilk yapay uyduyu 1957 yılında uzaya göndererek önemli bir başarı elde etmişti. Sovyetler Birliği daha sonra, 12 Nisan 1961'de Yuri Gagarin'in Dünya çevresinde bir yörünge tamamlayıp, başarılı bir şekilde geri gelmesiyle ikinci önemli başarıyı da elde etmiş oldu.

1961'den bugüne kadar uzaya çıkan, Dünya çevresinde yörüngede kalan veya Ay'a giden insan sayısı 566'yı buldu.

Her ne kadar ABD, başlangıçta ilkleri Sovyetler Birliği'ne kaptırmış olsa da, önce Ay'a yapılan ilk insanlı yolculuklar ve sonrasında da hızla gelişen uzay çalışmaları ile önemli bir ivme kazandı.

Uzay Mekiği Göreve Başlıyor

İnsanlı uzay uçuşlarında devrim niteliği taşıyan bir gelişme, ABD'nin 1970'lerin sonunda geliştirdiği uzay mekiği oldu. Aslında uzay mekiği, insanları taşımaktan ziyade uzaya gönderilecek uydu ve benzeri "kargo"lar için tasarlandı. ABD'nin "uzay taşıma sistemi" (space transport system)'nin bir parçası olan uzay mekikleri, ilk insanın uzaya çıkışından tam 20 yıl sonra 12 Nisan 1981 tarihinde göreve başladılar.

Uzay mekiğini çok popüler yapan ve herkesin sempatisini kazanmasını sağlayan, mekiğin uzaydan dönüşte bir uçak gibi süzülerek piste iniş yapmasıydı.

Uzayla ilgili her projede ve her girişimde istenmeyen olaylar, kazalar meydana geliyor. Bunun en büyük sebebi, uzaya gönderilecek araçlarda kullanılan yakıtlar ve yüksek sıcaklıklar. 1986'da Challenger, 2003'de ise Columbia uzay mekiklerinde meydana gelen arızalar ve patlamalar sonucunda her iki mekikte de bulunan 7'şer mürettebat hayatını kaybetti. Özellikle uzay mekikleri ile birlikte kalabalık ekipler halinde uçuşlar gerçekleştirilmeye başlandı. Ekibin bir kısmı mekiğin kumandasından sorumluyken bir kısmı taşınan uydu, bilimsel alet veya uzayda gerçekleştirilecek bilimsel deneylerden sorumlu oluyordu. Uzay mekiğinden önceki uzay araçları, hem ABD'nin hem de Sovyetler Birliği'nin, en fazla 3 kişiyi uzaya götürebiliyordu.

Astronotlar Uzayda Ne Yapıyor?

Uzay mekiğinin geliştirilmesinde ve çalışmaya başlamasındaki itici güçlerden biri de uzayda kurulan istasyonlardı. İlk uzay istasyonu yine Sovyetler Birliği'ne ait olan Salyut-1 ve 1971'de uzaya gönderildi.

1986-2001 yılları arasında uzayda bulunan ve parça parça inşa edilen Mir uzay istasyonu, uzun yıllar başarılı bir şekilde çalıştı. 1998'den beri yine modüler

olarak inşa edilen Uluslararası Uzay İstasyonu (ISS) Dünya yörüngesinde dolanmaya devam ediyor. ISS şimdiye kadar insanoğlunun uzayda inşa ettiği en büyük yapı. Bir futbol sahasından daha büyük olan ve yaklaşık 419 ton ağırlığında olan ISS'de birçok bilimsel deney yürütülüyor. İstasyonun inşası, idaresi ve bilimsel deneyler uluslararası bir konsorsiyum tarafından yönetiliyor. Bu işbirliğinin başını çeken uzay ajansları ise; NASA (ABD), Roscosmos (Rusya), JAXA (Japonya), ESA (Avrupa Birliği) ve CSA (Kanada).

Bu arada Çin de 2011'den itibaren Tiangong-1 ve Tiangong-2 adlı uzay istasyonlarını yörüngeye oturttu. Ancak 2018'de önce Tiangong-1'in kontrolünü kaybettiklerini açıkladılar ve istasyon Güney Pasifik'e düşürüldü. 2019'da da Tiangong-2 yine Dünya'ya düşürülerek parçalandı.

Şu anda uzaydaki tek istasyon olan Uluslararası Uzay İstasyonu'nun en az 2030'a kadar çalışmaya devam etmesi öngörülüyor.

NASA-SpaceX Demo-2 İnsanlı Uçuşu

Yıllar süren geliştirme ve test aşamalarından sonra, 27 Mayıs 2020 günü ilk mürettebat SpaceX'in Crew Dragon kapsülüyle Uluslararası Uzay İstasyonu'na gidecek. Demo-2 adı verilen uçuş ekibi Robert Behnken ve Douglas Hurley adındaki astronotlardan oluşuyor. Ancak Crew Dragon kapsülü tıpkı uzay mekiği gibi 7 kişiye kadar mürettebatı uzaya götürebilecek kapasitede.

Crew Dragon, Dünya'ya dönüşte uzay mekiği gibi süzülerek piste inmeyecek. Daha klasik bir yöntem olan, serbest ve kontrollü düşüş ile Atlantik Okyanusuna inecek. Bu iniş yöntemi, uzay yarışının başından beri ABD tarafından Gemini ve Apollo programlarında; Rusya tarafından da Vostok ve Soyuz programlarında kullanılan yöntem. İniş hızı paraşütle yavaşlatılan kapsülü donanmaya bağlı ekipler okyanustan çıkarıyor.

Atlantis uzay mekiğinin 21 Temmuz 2011'deki son uçuşundan beri ABD topraklarından astronotlar uzaya gönderilmemişti. 2011-2020 tarihleri arasında astronotlar, Rusya'nın Baykonur Uzay Üssü'nden Soyuz uzay araçları ile ISS'ye gönderildi.

Tüm testleri ve denemeleri başarıyla geçen Crew Dragon kapsülü, Florida'daki Kennedy Uzay Üssü'nden bir Falcon 9 roketiyle birlikte ilk defa mürettebatlı olarak uzaya gönderilecek. Böylece ilk defa bir özel şirket ABD adına uzaya astronot taşıyacak. Her ne kadar şimdiye kadar elde ettikleri başarılarla kendisini kanıtla da; bu uçuşun başarılı geçmesi, SpaceX'in ABD başta olmak üzere birçok ülkenin uzay programında önemli bir yer edinmesini sağlayacaktır. Türkiye'nin Türksat 5A ve 5B uydularının da 2020 ve 2021'de SpaceX tarafından uzaya gönderileceğini hatırlatalım.

Hürriyet Gazetesi/ Sinan Aliş-26.05.20

'KARA KİTAP'IN ANATOMİSİ

Bilindiği gibi Türkiye'de postmodern edebiyatın en iddialı ve popüler romanı, Orhan Pamuk'un "Kara Kitap"ıdır. Kitap piyasaya çıktığı 90'lı yıllarda çok tartışıldı. Sert eleştiriler yapıldığı gibi, temel iletisi ve ideolojik arka planı bilinerek veya bilinmeyerek bir çok olumlu, "heyecan verici" tepkiler aldı. Kitabın genel olarak "yeni", "ilginç", "başarılı" bir yapıt olarak değerlendirilmesi, dönemin ruh hali, yaşanan düşünsel ve estetik kriz ve kaos da dikkate alındığında, soru işaretleriyle doluydu. Ancak, Pamuk'un Kara Kitap'la bir bakıma öncülük ettiği postmodern sanat ve edebiyat anlayışı Türk aydınının ve okurunun entelektüel bilincinde berraklaştıkça onun ideolojik işlevi ve estetik karakteri de belirginleşmeye, netleşmeye başladı. Bu anlamda, güncellik açısından geciken bir durum yok. Tartışma devam ediyor, hatta 21. yüzyılın beklenen büyük tartışması yeni başlıyor. Neoliberal-postmodern çevrelerin 1990'lardan sonra oynadığı küreselleşme güdümlü, ezberlenmiş tek sesli, tek kaleli "estetik"çilik, "kültür"çülük oyunu sona eriyor!

Kara Kitap, her şeyden önce yazarın, Doğu ve Batı arasında bir sentez yapma amacıyla, Binbir Gece Masalları, Mantık Al-Tayr (Simurg Efsanesi), Mesnevi ve Hüsn ü Aşk gibi yapıtların konu ve kurgu tekniklerinin Batı roman estetiğinin günümüzdeki biçimi olan postmodernist bir "üstkurmaca"yla birleştirilmesi ve "metinlerarası" bir montaja dayanarak eklektik bir "bütünlük" içinde sunulmasıdır. Postmodern "Yeni roman"ın aşağı yukarı bütün özelliklerinin kullanıldığı Kara Kitap'ın ilginçliği, yazarın, çeşitli öyküleri, metinleri ve teknikleri, yine postmodernizme özgü "labirent"sel bir dolambaçlılık/karmaşıklık ve fantastik bir ilginçlik içinde, gerçek ve gerçek dışının birbirinin içine geçtiği mistik belirsizlikler ve anlamsızlıklar taşıyan bir kurguyla sunmuş olmasıdır.

Romanın ana izleği (ana teması) olan kendi olma, kendini arayış, dünya edebiyatında çokça işlenmiştir ve bu konuda özgün, yaratıcı büyük yapıtlar verilmiştir. Kara Kitap'ın onlardan farkı, çok fazla metin, kopye üzerinden ikincil, üçüncül izlekleri çoğaltarak, öykü içinde öykü kurgusunu katmanlaştırarak bunu yapmış olmasıdır. Ancak, çağdaş gerçekliği, insanın çok yönlülüğü ve karmaşıklığını kavrama açısından bir derinliğin göstergesi midir söz konusu kurgusal teknik, yoksa bir sığılın mı, en azından tartışmalı. Kara Kitap'la Ulysses arasında yalnızca anlatım tekniği açısından değil içerik açısından da bağlantılar vardır. James Joyce'un Ulysses'de, Stephen'in Dublin kentinde oradan oraya dolaşmasıyla (bu arada mutlaka bir kerhaneye de uğranır), Odysseus'un denizlerde dolaşması arasında kurduğu koşutluk gibi, Orhan Pamuk da Galip'in İstanbul sokaklarında dolaşmasıyla Hüsn-ü Aşk'taki Aşk'ın yolculuğu -ve ayrıca Mevlana'nın Şam sokaklarında Şemsi Tebrizi'yi araması- arasında koşutluk kurar. Buralarda, yararlanılan yapıtlara/metinlere göre, en az onların ayarında bir derinlikten daha çok, bir tekrarı, taklidi, bir sığılmaı görebiliyoruz.

Tahsin Yücel'in deyişiyle, "Her yerin sırla, esrarla dolup taşıdığı, her şeyin kendinden daha derin, daha zengin bir şeyin işareti olduğu" söylene de, sırlar, esrarlar üzerine bir sürü laf edilerek romana bir derinlik verilmeye çalışılsa da, okur, sözde derinlik lafı edilerek gerçekte sığılıkla oyalanmak istenir. Çünkü, esrarlı, gizemli şeyler, ancak romanın olay örgüsü içinde işlenerek ve okuyucuda bir

sahicilik duygusu yaratılarak anlamlı ve etkili yapılabilir; Kara Kitap'ta ise böyle bir şey yok. Aktarma ya da aşırma bilgi ve şablonlarla özgünlük yaratılamaz. Özgünlük ve sahicilik, sadece ve sadece doğanın ve büyük insanlık pratiğinin milyonlarca, milyarlarca farklı deneyimlerinde gizlidir.

Kitabın öyküsü ya da olay örgüsü oldukça yalın ve kısa. Avukat Galip, karısı, aynı zamanda kuzeni olan Rüya tarafından terk edilir ve onu aramaya başlar. Bu arayış onu Rüya'nın geçmişine götürür. Bir gazetede köşe yazarı olan Celal, Galip'in kuzeni, Rüya'nın üvey ağabeyidir. Güne Celal'in köşe yazısını okuyarak başlamak Galip için bir alışkanlıktır. Bu alışkanlığını arayış sırasında da sürdüren 'sadık okur' Galip, birden Celal'in sütununda eski yazılarının yeniden basıldığını fark eder. Gazeteyi arar ve Celal'in bir haftadır uğramadığını öğrenir. Rüya'nın Celal'le birlikte olabileceğini düşünen Galip, bu kez makaleleri, Rüya, Celal ve kendine ilişkin ipuçları arayarak okumaya başlar. Burada romanın alegorik boyutu ortaya çıkmaktadır: Celal, yazar ve usta; Galip, yazar olmak isteyen çırak; Rüya ise yaratıcılığın, düş kurmanın, hayal gücünün simgeleridir. Romanın diğer bir izleği hayal ve gerçektir.

Roman estetiği açısından bakıldığında Kara Kitap'ta, yukarıdaki sözkonusu metinlerin kendi başına (Orhan Pamuk olmadan da) verdiği fantastik haz dışında, bütün bunların üstünde, yazarın, çağın gerçekliğiyle bağlantılı özgün bir iletisini, insan gerçeğini tartışan temel bir düşünceyi, bir anafikri içeriyorsa sorularına yanıt bulmak olanaksız. Çünkü, bütün bunların olabilmeleri için romanda bir iç bütünlüğün ve buna bağlı bir anlamsal derinliğin olması gerekir. Bunları bulamıyoruz. Örneğin Tahsin Yücel'in, romandaki çeşitli epizotlar için, "bu parçaların yarısını çıkarın, hiç bir şey değişmez; bir bu kadar daha parça ekleyin, gene hiç bir şey değişmez"(2) saptaması bu açıdan çok önemlidir. Yani, romanın içeriği ile biçimi arasında bir organik bağ, bir bütünlük kurmak zordur. Bu nedenle roman, bir bakıma, bir çok metinsel, ansiklopedik bilginin eklektik yanyanalığından oluşmaktadır.

Kitabın son cümlesi, daha önce Galip'in farklı kişiliklerinden birinin söylemiş olduğu bir cümleyi tekrarlar: "Çünkü hiç bir şey hayat kadar şaşırtıcı olamaz. Yazı hariç. Yazı hariç. Evet tek teselli yazı hariç." Yazı hayattan, gerçeklikten çok daha şaşırtıcı, zengin ve büyüktür, yazara göre. Başka deyişle, bireyin öznel dünyası, "hayal gücü", onun anlatıya, yazıya aktarılmış kurgusal biçimi, nesnel gerçekliği belirlemektedir! Özne, nesnel gerçeklikten, dünyadan, maddi evrenden daha büyüktür!..

Kitaptansanattan.com/ Mehmet Ulusoy-16.05.20

KOKULAR, RİVERA VE MAUDİE

Mayısın sona ermesine az bir zaman kaldı. Haftaya, resmi olarak hem yaza hem de **'kokuların ayı'** diyebileceğimiz hazirana merhaba diyeceğiz. Etrafımızı saracak olan güllere, hanımeline ve son leylakların kokusuna da... Yeşili görmeden önce kokusuyla bizi ele geçiren tüm çiçeklere ve bitkilere.

Kokusunu aldığımız her çiçek, her bitki, hatta her şey başka bir parçayla birleşerek bizi etkisi altına alır. Bazen gözlerimiz görmez, kulaklarımız duymaz ya da duyulanlar ve görülenler, biraz beynin oyunları biraz da duyguların baskınlığı sayesinde farklı algılanabilir. Ama koku öyle değildir. Hiçbir zaman tepkisiz kalamadığımız kokular anında bizi ele geçirir. Koku, bir yol gösterici, hatırlatıcı ve uyarıcıdır; aldığımız tatların ve yaratımlarımızın kaynağıdır.

Kokular, göremediğimiz ya da kelimelerle tanımlayamadığımız şeyler hissetmemizi sağlar. Mesela yeni kesilmiş taze çim kokusu tam anlatamadığımız bir ferahlığı hissettirmez mi? Ya da markette burnunuza çalınan muz kokusuyla, bahçesinde muz ağaçları olan yazlığımız gelir aklınıza, eskiden önünde iğde ağacı bulunan eviniz veya kumsal kokan tatil anılarınız... Tüm hatıralarınız ve unuttuğunuzu sandıklarınız, ufak bir kokuyla önünüzde belirir.

Parfümör ve koku uzmanı Vedat Ozan'ın **'Kokular Kitabı'** serisi, yaşamımızın her anında karşımıza çıkan tüm bu kokuların etkilerine, tarihine ve her küçük detayına değiniyor. Kokular hakkında merak ettiğiniz her soruya cevap bulabileceğiniz bu çalışma, dört ciltten oluşuyor. Hemen hemen kokuların etkilediği her alanı ele alan ilk kitabın ardından kokunun, parfüm, lezzet ve kültürel boyutlarına da detaylı bir şekilde göz atma şansı buluyoruz.

Okuduktan sonra gerçekten de burnunuzda tütecek olan **'Kokuların Kitabı'**, en güzel kokulara ve yaza merhaba diyeceğiniz bu zamanlarda zevkle okuyacağımız bir kitap olabilir.

Yaz, çiçekler ve kokular derken birden aklımda peşe peşe canlananlar da güneş, can alıcı renkler ve beyaz Kalla zambakları oldu. Frida Kahlo'nun büyük aşkı, Güvercin ve Fil'in fili ve Meksika'nın en önemli ressamlarından olan Diego Rivera'nın resimlerinde en sık rastlanan öğelerden biri beyaz calla zambağıdır. Kokusunu alamasak da etkileyiciliğinden hiçbir şey kaybetmeyen calla zambağı, bir bakıma yaz aylarının zarif ve görkemli sembolüdür.

Ünlü ressamın inanılmaz bir teknikle yaptığı duvar resimlerinin ardından üzerinde çalıştığı tuval ve

portrelerde sıklıkla rastladığımız beyaz calla zambakları, Rivera'nın aslında Meksika'yı, kendi kültürünü ve insanını anlattığı bir unsur olmuştur. Özellikle **'Calla Zambağı Satıcısı'*** eserinde, calla zambağının görkemi altında onları kucaklayamayacak kadar küçük kalmış yerli bir kıızı, ihtişamla yoksulluğun iç içe geçmiş hüznünü gösterir Rivera. Kullanılan renkler, zambakların eşsiz şekilleri ve diğer tüm detaylarla Rivera; işçi hareketi, Frida Kahlo, Troçki, kaçamak aşklar ve hastalıklar arasında geçen bir ömrün ne kadar etkileyici işler çıkarttığını bize gösteriyor.

* *Diego Rivera - The Flower Seller (1942)*

Kokular, çiçekler ve Rivera'dan bu kadar bahsetmişken o zaman mayısın kapanış filmi de renkleri ve sıcaklığı içerisinde kaybolacağımız Maudie olmalı.

Kanadalı sanatçı Maud Lewis'in hayat hikayesine odaklanan yapım, özellikle oyuncuların sergilediği üstün performansla öne çıkan çok başarılı bir biyografik film. Şu an Netflix üzerinde de izleyebileceğiniz Maudie, rengarenk desenlerle süslenmiş küçücük bir ev ve Maud Lewis'in kalbimizi ısıtan hikayesiyle bizi karşılıyor.

Başrollerini Ethan Hawke (The Before Trilogy) ve Sally Hawkins'in (The Shape of Water) paylaştığı Maudie, Maud Lewis'in son derece mütevazı ama bir o kadar da renkli hayatına yakından bakmamızı sağlıyor. Çocukluğundan beri Romatoid artrit hastalığından muzdarip olan Lewis, ona dayatılan kaderi kabul etmeyerek hayatını, kendi istekleri doğrultusunda yaşayan güçlü bir kadın. Resim yapma tutkusuyla her boş gördüğü alanı bir sanat eserine çeviren Lewis, kocası Everett ile yaşadığı bir odalı küçücük evini gerçek bir sanat eserine dönüştürerek gerçek sihrin ne olduğunu bize gösteriyor.

Maudie, Lewis'in çarpıcı ve renkli yaşamına yakından bakmamızı sağlayan ve kesinlikle izlemekten pişman olmayacağımız bir yapım.

Posta Gazetesi/Defne Ünal- 25.05.20